

Taastamine või hävitamine

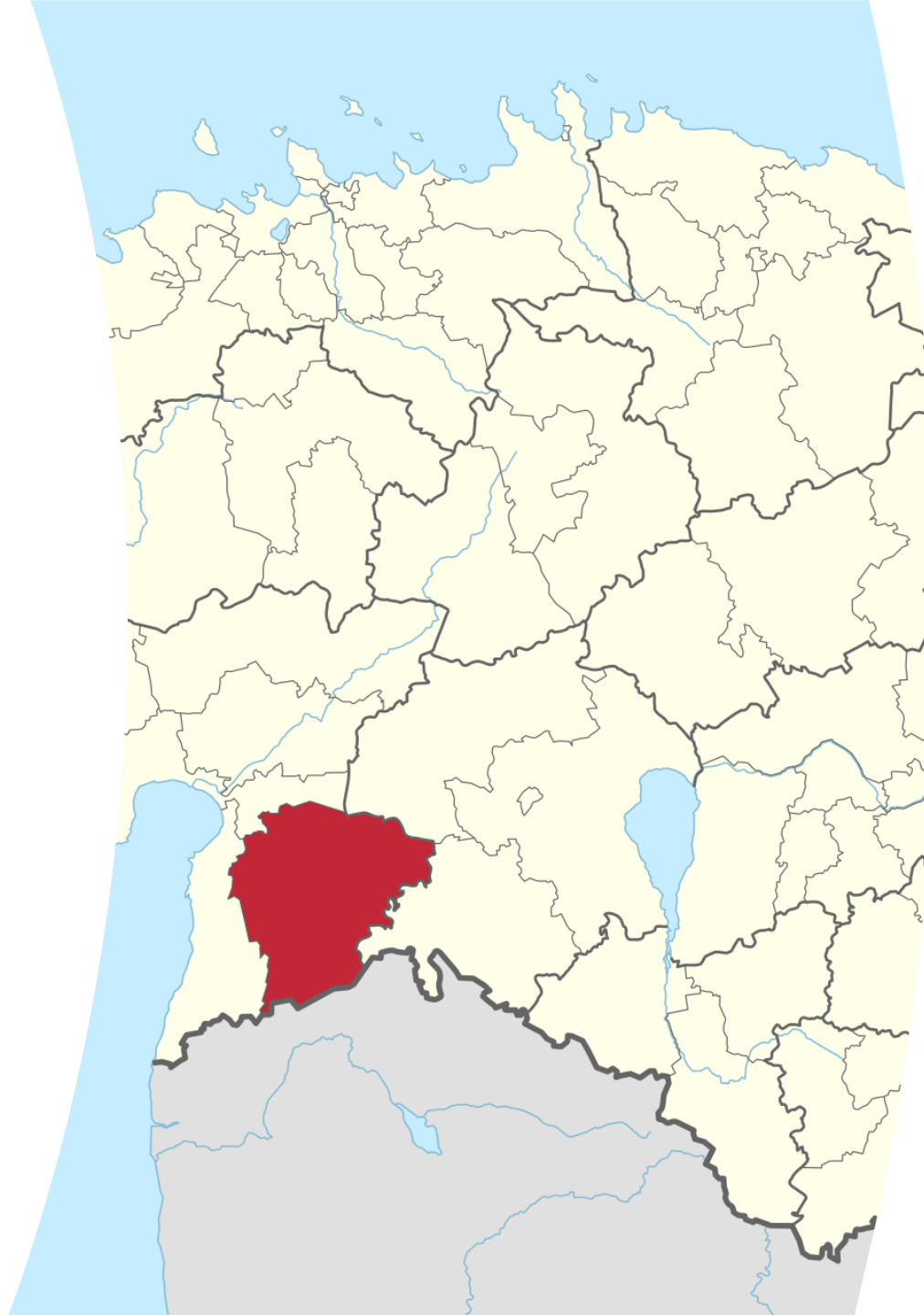
30.10.2025

RMK looduskaitsekonverents

Saaremaa

Kadri-Aija Viik

Metsasus valdades

Metsa osatähtsuse top 3

- Saarde vallas (74%),
- Hiiumaa vallas (69%)
- Anija vallas (68%)

Maa-amet:
<https://www.stat.ee/et/uudised/2019/04/25/mis-maa-see-on-siin-pole-uhtki-mage>

Kikepera ja Kalevipoja lood

- Esmamainimine 1550 Kicefer
- Küla areng ja laienemine 19 sajandini
- Küüditamised 1944 ja 1949
- Kolhoosid
- Metskond
- Raketibaas
- 1989 taluseadus ja maade tagastamine
- Kikepera harjutusväli
- Karjäärid, looduskaitsealad, liikumispiirangud....

Vaade Kikepera talule ja veskile

Pöörikaasiku metsavahikoht 1912

Rehepeks Kikepera kūlas

Rehepeks Kikeperas

Lahkumine Saiaru külast 1965

WaterLands projekti eesmärgid

- Märgalade taastamine ja taastamistöödega seotud väljakutsed on võimalikud;
- Erinevate huvigruppide koostöö;
- Võimaluste loomine süsiniku paremaks sidumiseks;
- Kohalike elanike kaasamine;
- Tuua märgalade taastamisest kohalikele elanikele sotsiaalmajanduslikku tulu.

Taastame mida?

Soometsad. - Siia kuuluvad metsad, mis kasvavad soostunud muldadel (turvast on üle 30 cm) tasasel või nõgusal reljeefil. Põhjavesi on mineraalainete rikas ja üsna maapinnalähedane. Aastaajati esineb veetaseme kõikumisi (kevadel kõrge ja suvel madal)' Allikas : Googel

Saarde valla arengukava annab valla pindalaks **~1 065 km²** ja toob välja, et vallas on kokku **25 843 ha** looduskaitsete piirangutega maad (siia kuuluvad lisaks soodele ka kaitsealused metsad, niidud jms).

Allikas: Saarde valla arengukava

Saarde vallas on **vähemalt ~17 000 ha** soomaastikku/soometsi (**~170 km²**), mis on ligikaudu **16%** valla pindalast (Saarde valla pindala ~1 065 km²).

Allikas: EELIS

Kogukonna algatus

Kuidas paradigma muutub..

- Teadus- ja loodusarendusprojekt, mille eesmärk on EL-i rahaga taastada märgala
- Süsiniku sidumine
- Erinevad loodusväärtused
- Metsis kui emotsionaalne argument/vapiloom-metsiste elupaiga taastamine
- Riigi julgeolek

Riukaliku probleemi tunnused

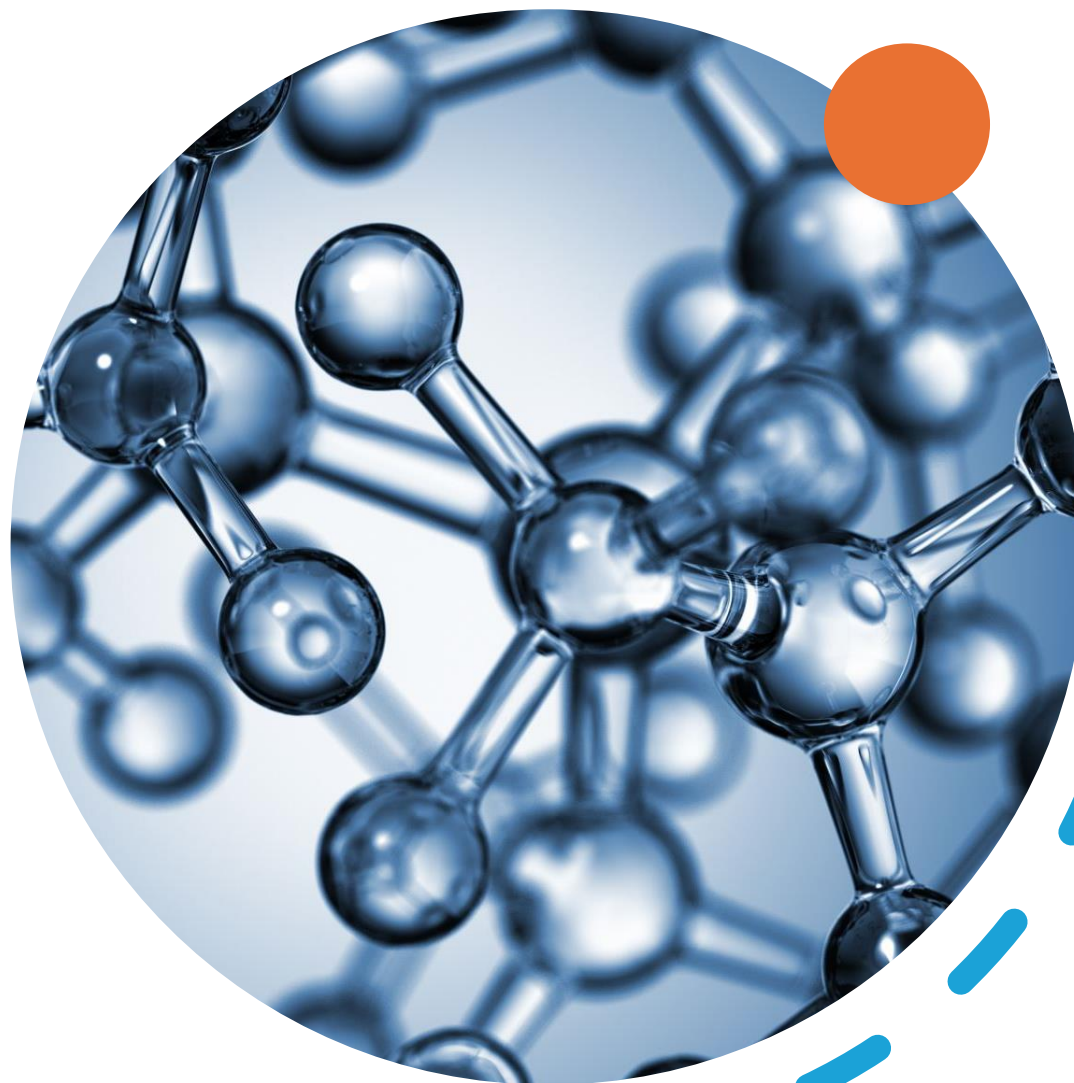
erinevad inimesed
näevad probleemi
erinevalt;

pole üht selget ja
lõplikku lahendust;

lahendused toovad
sageli kaasa uusi
probleeme;

lahendamine on
kallis ja aeganõudev;

iga lahendus
muudab olukorda
pöördumatult.

Metsise elupaiga taastamine

Taastatud soomets?

Mida ütleavad uuringud...

- ***Lühiajaliselt ei too märgalade taastamine süsiniku sidumises tuntavat muutust. Pikemas perspektiivis on sood ja soometsad aga olulised süsihappegaasi sidujad, sest turbast umbes poole moodustab süsinik. PP 20.02.2024 Jüri-Ott Salm***
- Baltikumi sood võivad kliima soojenemise tõttu muutuda olulistest süsinikuhooldlatest hoopis heiteallikaks. Soojemates tingimustes peatub turba ladestumine ja sood võivad hakata süsinikku kaotama, kirjutavad Läti ja Eesti teadlased värskes [uuringus](#). [Uuring: soojem kliima võib peatada Balti turbamaade kasvu | Loodus | ERR](#)

Puit mida pole kellelgi vaja

Kuidas riigi julgeolekust sai tööriist...

- Märgalade taastamisega Putini tankide vastu: See on täiesti teostatav,” ütles Tartu Ülikooli taastamisökoloogia professor Aveliina Helm, kes hiljuti nõustas Eesti valitsust ELi loodushoiu küsimustes. „Eesti koostab praegu oma taastamiskava ja ma näen selgeid võimalusi kahe eesmärgi sidumiseks.”
<https://www.politico.eu/article/estonia-considers-restoring-ailing-bogs-protect-against-vladimir-putin-peatland/>
- Märgalade rajamisega võiks ühendada kaitse- ja rohefunktsioonid. Kas sellest saab järgmine suur ruumilooma visiooniprogramm, küsib Hannes Aava algset [Sirbis](#) ilmunud kommentaaris.
- [Hannes Aava: märg ja kaitstud | Arvamus | ERR](#)

Mis toimub kaitsealal?

Kes pikemalt kajastab, kajastab ... paremini?

- Üle paarikümne kajastuse meedias
- <https://parnu.postimees.ee/8277904/jaanus-mannik-kulakeskuste-uputusohu-arahoidmine-on-kohaliku-ja-keskvoimu-uhine-vastutus>
- <https://www.err.ee/1609765113/mart-erik-sademerohketel-aastatel-ei-tohi-metsades-soid-taastada>
- <https://www.err.ee/1609772786/kikepera-taassoostamisega-alustatakse-parast-keskkonnaagentuuri-hinnangut>
- <https://www.err.ee/1609699290/kadri-aija-viik-kuidas-rohesildi-all-loodust-havitatakse>
- <https://www.postimees.ee/8337726/soometsade-taastamine-ajas-nouniku-ja-saatejuhid-sonasotta>
- [Märg ja kaitstud - Sirp](#)

Tänan tähelepanu eest

